

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ*

People's Participation in Local Administration: Case Study of Tambon Naikhleng
Bangplakot Administration Organization, Phrasamut Chedi, Samutprakarn

จิตติมา อุดมศรี**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ และเสนอแนะแนวทางพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ประชากร คือ ตัวแทนครัวเรือนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด จำนวน 391 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามและใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์ และใช้ค่าแกรมมาวัดความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยสรุปคือ 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว การรับรู้ข่าวสาร และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่ 3) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเร่งรัดหามาตรการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มประชาชนที่มีข้อจำกัดในด้านเวลา อาชีพ รายได้ มีโอกาสเข้ามาส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการสร้างแรงจูงใจ การให้ข้อมูลข่าวสารในทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ในสิทธิ คุณค่า ผลประโยชน์ และมีโอกาสมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม, การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were to study, the level of participation and factors affecting the relationship people's participation in local administration of Tambon

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของสารนิพนธ์หลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

** นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยสยาม หลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

Naikhleng Bangplakot Administration Organization, Phrasamut Chedi, Samutprakarn, and recommended guidelines of promote development in local administration of Tambon Naikhleng Bangplakot Administration Organization, Phrasamut Chedi, Samutprakarn. The samples, agents of the household, were 391. Data was collected by using questionnaires. The statistical methods used for this quantitative analysis were frequency distribution, percentage and analysis of the relationship of various factors in local administration by testing the research assumption, Chi-Square, Gamma in with the level of statistical significant at 0.05.

The result of the study revealed that. 1) The level people's participation in local administration of Tambon Naikhleng Bangplakot Administration Organization, were all medium level in all aspects. 2) The factors resulting to people's participation in local administration of Tambon Naikhleng Bangplakot Administration Organization, statistical significance ($P < 0.05$), were age, occupation, income, status, information and time spent in the area. 3) The recommended of people's participation to development were: the local administration should the expedited measures, promoting people's participation, appropriate activities that take into account, to create opportunities for people with limited in time, occupation, income, have the opportunity to participate of administration organization, motivation, information on all the forms, to make people aware of their rights, value, benefits and have increasing opportunities to participate.

Keywords: Participation, Factors Affecting the Relationship People's Participation, Local Administration

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 1893 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2475 จึงมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ต่างมีหน้าที่ในการบริหารราชการที่แต่ละหน่วยงานจะทำหน้าที่หลักในการประสานการทำงานระหว่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนด้วยความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (จิรวรรณ อินทรีย์สังวร, 2552: 1)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่น เริ่มต้นขึ้นในรัชกาลที่ 5 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยในปี พ.ศ. 2448 มีการจัดตั้งสุขาภิบาลหัวเมืองเป็นแห่งแรก คือ สุขาภิบาลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร และต่อมาประเทศไทยได้มีการพัฒนาการปกครองอย่างต่อเนื่องส่งผลให้มีการขยายตัวของเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน จากการที่มีจำนวนประชากรมากขึ้น และ

สภาพของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ระดับท้องถิ่นให้มีความเจริญเพิ่มขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารโดยใช้หลักการกระจายอำนาจ ทั้งนี้ พบว่าได้มีการจัดตั้งหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นรวม 5 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546: 36) ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสได้ปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงอีกทั้งจะเป็นหน่วยงานหลักที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ (จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์, 2548 : 2)

แนวคิดการกระจายอำนาจเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ และส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักที่จะปกครองตนเองและได้เรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้เพิ่มขึ้น หลักการกระจายอำนาจปกครองเป็นวิธีที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์การอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนกลาง จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชา เพียงแต่ขึ้นอยู่กับการบริหารส่วนกลางเท่านั้นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐมอบอำนาจในการปกครองให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นหรือองค์การอันมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง

กล่าวได้ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย จึงได้กำหนดขอบเขตความเป็นอิสระไว้อย่างชัดเจนโดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารท้องถิ่น หมายถึง “ความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง” รวมทั้งความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (ฉบับปัจจุบัน) ซึ่งได้มุ่งเน้นสาระสำคัญใน 4 ประการหลัก ได้แก่ ประการแรก คือ การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่ ประการที่สอง คือ ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน และส่งเสริมการกระจายอำนาจ ประการที่สาม คือ การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม และ ประการที่สี่ คือ การทำให้องค์กรตรวจสอบมีอิสระเข้มแข็ง และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในส่วนบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรากฏอยู่ใน 2 หมวดสำคัญได้แก่ หมวดที่ 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารแผ่นดิน (มาตรา 78) ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุขการศึกษา และวัฒนธรรม (มาตรา 80) และหมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น (มาตรา 281 – 290) (ทวีป คงเทียน, 2548: 5) ทั้งนี้ถึงแม้รัฐธรรมนูญไทยมีการกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่ท้องถิ่น และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แต่จากการศึกษาวิจัยของประสิทธิ์ ลินธุทัย ได้ทำการศึกษาในปี 2550 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมะกูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กลับพบว่า การติดตามและประเมินผลด้านการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลมะกูด การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมต่อประชาชนในด้านนี้

น้อย ในขณะที่ สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน แม้องค์การบริหารส่วนตำบลได้สร้างความตื่นตัวแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น แต่ก็พบว่า มีความตื่นตัวปานกลางที่ต้องมีการพัฒนาขึ้น แต่เมื่อเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนระหว่างกิจกรรมของหมู่บ้านและกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านมากกว่ากิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล (ชูชาติ กีฬาแปง, 2539: 50) จากองค์ความรู้ดังกล่าว เห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่นยังมีความจำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นไปตามการบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องการให้ประชาชนมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การกำหนดการเลือก การประเมินทางเลือก การบริหารจัดการ การร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ เป็นประการสำคัญและการบัญญัติในลักษณะนี้ เป็นการกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ริเริ่มในการสร้างกลไกและช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักการกระจายอำนาจการปกครองและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ที่จะทำให้ประชาชนและกลุ่มองค์กรชุมชน มีความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ดังกล่าวยังไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

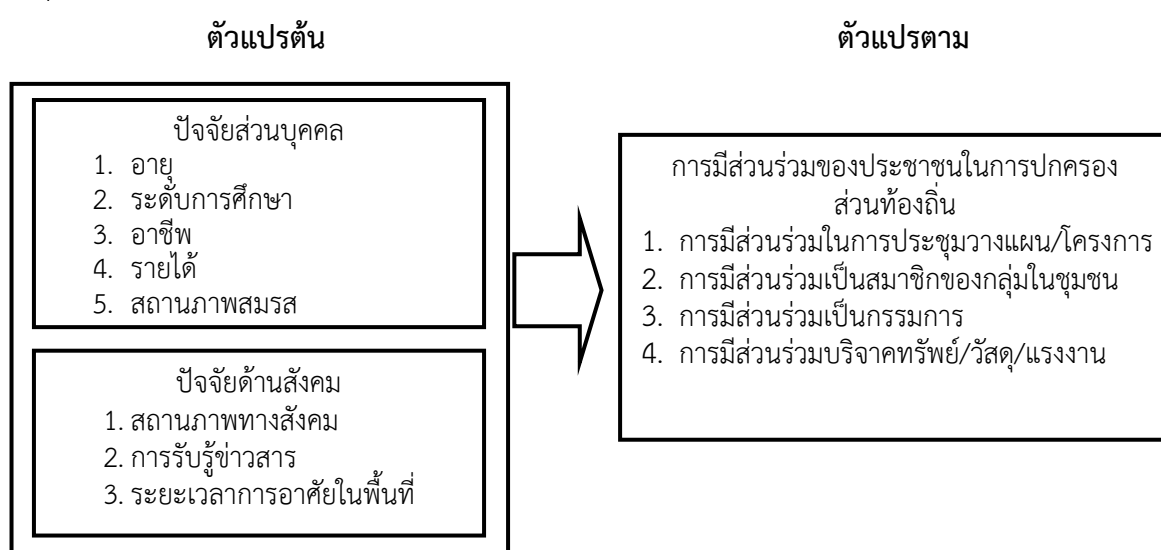
ผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่ ให้มีความเจริญเติบโตดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญ แต่ทั้งนี้จากการศึกษาของอรณพ โพธิสุข (2548: 3) พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่หน่วยงานท้องถิ่นแก้ไขปัญหาในพื้นที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มาจากการไม่ตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของประชาชนและการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของตน ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นยังขาดการชักจูงและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นซึ่ง วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551: 2) เห็นว่าหากประชาชนเกิดความตระหนักรู้และเกิดการมีส่วนร่วมขึ้นแล้ว การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของหน่วยงานท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จากการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาท้องถิ่นเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยความร่วมมือภายใต้องค์ประกอบ 2 ประการ คือ การทำหน้าที่ของอบต. แล้วการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการแก้ของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมดำเนินการ การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ และการมีส่วนร่วมติดตาม/ตรวจสอบ ซึ่งนับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ หากประชาชนเข้าใจในสิทธิหน้าที่ อันจะก่อให้เกิดกระบวนการในการพัฒนาท้องถิ่นผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน และการปกครองท้องถิ่นก็จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอสุมทรีเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอสุมทรีเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอสุมทรีเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 19,164 ครั้วเรือน คือ ตัวแทนครั้วเรือนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอสุมทรีเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 391 ครั้วเรือน โดยคำนวณจากการใช้สูตรของ Taro Yamane และเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจำแนกหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ตำบลในคลองบางปลากด อำเภอสุมทรีเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จากจำนวนครั้วเรือนที่อยู่ใน 13 หมู่บ้าน ซึ่งได้กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ดังแสดงในรูปที่ 1 ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส ส่วนปัจจัยด้านสังคม คือ สถานภาพทางสังคม การรับรู้ข่าวสารและระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการ การมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ และการมีส่วนร่วมบริจาคทรัพย์/วัสดุ/แรงงาน

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

1. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มียาวุน้อย

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มียาวุน้อยกว่า

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพที่เป็นอิสระจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่ไม่มีความเป็นอิสระ

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มียาวุน้อย

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่โสด

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อยกว่า

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่มากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่น้อยกว่า

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ ข้อคำถามเป็นลักษณะการตรวจรายการ (Checklist) และเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Questionnaires)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบคำถาม 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

ประเด็นคำถามประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการ การมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ การมีส่วนร่วมบริจาคทรัพย์/วัสดุ/แรงงาน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaires) เป็นคำถามให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดคำถามในแบบสอบถามฉบับร่าง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2. สร้างแบบสอบถามให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความครบถ้วน ความถูกต้อง และให้ข้อเสนอต่อการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.59 ลงไป หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับต่ำ
- ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.60 – 0.77 หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.78 ขึ้นไป หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

k = จำนวนข้อของแบบวัด

S_i^2 = ความแปรปรวน (variance) ของข้อ i

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม หรือความแปรปรวนระหว่างผู้ตอบ

จากการทดสอบแบบสอบถาม ครั้งนี้ผลการทดสอบ มีค่า Alpha = 0.912 หมายถึง มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง ดังนั้นสามารถกล่าวสรุปได้ว่าเครื่องมือชุดนี้ มีความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่นโดยรวมอยู่ในระดับที่สูง ทำให้ผู้ศึกษาไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อคำถามและสามารถนำแบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS เวอร์ชัน 16 กำหนดระดับความสำเร็จที่ระดับ 0.05 โดยกำหนดการนำเสนอผลการศึกษาในรูปคำบรรยายประกอบตารางในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในรูปของ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test) (บุญธรรม กิจปรีดาภิรต, 2540: 328) และหาทิศทางของ

ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma (James A. Davis, 1971 : 49) ใช้อธิบายเกี่ยวกับทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามว่าเป็นไปในทิศทางใด

ผลการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 41 - 50 ปี โดยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ 5,001 - 10,000 บาท สถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่สมรสแล้ว และเป็นผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป ในส่วนของการมีสถานภาพทางสังคมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นประชาชนทั่วไป โดยไม่มีตำแหน่งทางสังคมแต่อย่างใด ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำชุมชน และกรรมการชุมชนฯ และจากหอกระจายข่าวที่เป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ที่ทำให้คนในชุมชนเข้าถึงข้อมูลได้

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

กิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับมากที่สุด คือ การร่วมบริจาคทรัพย์/วัสดุ/แรงงาน การมีส่วนร่วมระดับรองลงมา คือ การร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการ และการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการร่วมเป็นกรรมการของชุมชน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน (ร้อยละ)	
	ไม่เคย	เคย
1. ด้านการร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการ	181 (46.29)	210 (53.71)
2. ด้านการร่วมกิจกรรมในการเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน	183 (46.80)	208 (53.20)
3. ด้านการร่วมบริจาคทรัพย์/วัสดุ/แรงงาน	163 (41.69)	228 (58.31)
4. ด้านการร่วมเป็นกรรมการชุมชน	249 (63.68)	142 (36.32)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้ามามีส่วนร่วมด้านการร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการ ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ เข้าร่วมประชุมกับอบต.เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นต่อการวางแผนป้องกันปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับอบต.ฯ และระดับน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมนำเสนอโครงการต่างๆเพื่อนำไปจัดทำงบประมาณของอบต.ฯ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการ

ด้านการร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการ (N = 210)	ร้อยละ (จำนวนผู้มีส่วนร่วม)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นต่อการ วางแผน ป้องกันปัญหาต่างๆร่วมกับอบต.๑	39 (18.57)	40 (19.05)	78 (37.14)	33 (15.71)	20 (9.52)
2. การมีส่วนร่วมประชุมกับอบต.เกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของประชาชน	38 (18.10)	44 (21.95)	71 (38.81)	35 (16.67)	22 (10.48)
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ วางแผนป้องกันต่างๆร่วมกับ อบต.๑	45 (21.43)	49 (23.33)	66 (31.43)	32 (15.24)	18 (8.57)
4. การมีส่วนร่วมนำเสนอโครงการต่างๆ เพื่อนำไป จัดทำงบประมาณของอบต.๑	47 (22.38)	45 (21.43)	59 (28.10)	29 (13.81)	30 (14.29)

ส่วนการเคยเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการร่วมกิจกรรมในการเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชนนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลางและเมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมในประเด็นนี้เป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด คือ ร่วมประสานการดำเนินการป้องกันปัญหาต่างๆ ระหว่างชุมชนกับ อบต.๑ ระดับรองลงมา คือ ร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชนเพื่อดำเนินการในการจัดทำกิจกรรม หรือโครงการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ อบต.๑ และระดับน้อยที่สุด คือ การร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ อบต.๑ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมในการเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน

ด้านการร่วมกิจกรรมในการเป็นสมาชิกของกลุ่มใน ชุมชน (N = 208)	ร้อยละ (จำนวนผู้มีส่วนร่วม)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชนเพื่อ ดำเนินการในการจัดทำกิจกรรม หรือโครงการ พัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ อบต.๑	23 (11.16)	40 (19.23)	83 (39.90)	40 (19.23)	22 (10.06)
2. การมีส่วนร่วมประสานการดำเนินการป้องกัน ปัญหาต่างๆ ระหว่างชุมชนกับ อบต.๑	38 (18.27)	25 (12.02)	84 (40.38)	43 (20.67)	18 (8.65)
3. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการ แก้ไขปัญหาให้กับ อบต.๑	35 (16.83)	34 (16.35)	81 (38.94)	37 (17.79)	21 (10.10)
4. การร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชน เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการพัฒนา ท้องถิ่นร่วมกับ อบต.๑	27 (12.98)	31 (14.90)	80 (38.46)	42 (20.19)	28 (13.46)

ในด้านการร่วมบริจาคทรัพย์/วัสดุ/แรงงานนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เช่นกัน และ เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด คือ

ร่วมบริจาคทรัพย์ให้กับโครงการ/กิจกรรมในการประชุมประชาคม ระดับรองลงมา คือ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการดูแลและสอดส่องเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน และระดับน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต้องการระดมแรงงานของชุมชน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมด้านการร่วมบริจาคทรัพย์/วัสดุ/แรงงาน

ด้านการร่วมบริจาคทรัพย์/วัสดุ/แรงงาน (N = 228)	ร้อยละ (จำนวนผู้มีส่วนร่วม)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมบริจาคทรัพย์ให้กับโครงการ / กิจกรรมในการประชุมประชาคม	32 (14.04)	26 (11.40)	100 (43.86)	54 (23.68)	16 (7.02)
2. การมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานในชุมชน	37 (16.23)	37 (16.23)	81 (35.53)	53 (23.25)	20 (8.77)
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต้องการระดมแรงงานของชุมชน	26 (11.40)	39 (17.11)	73 (32.02)	70 (30.70)	20 (8.77)
4. การมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการดูแลและสอดส่องเกี่ยวกับปัญหาต่างๆภายในชุมชน	26 (11.40)	35 (15.35)	82 (35.96)	68 (29.82)	17 (7.46)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการชุมชน ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด คือ ร่วมเป็นกรรมการเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของอบต. ระดับรองลงมา คือ ร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ของอบต. และระดับน้อยที่สุด คือ ร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของอบต. และร่วมเป็นกรรมการประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ อบต. นำไปปฏิบัติ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมด้านการร่วมเป็นกรรมการชุมชน

ด้านการร่วมเป็นกรรมการ (N = 142)	ร้อยละ (จำนวนผู้มีส่วนร่วม)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต.	30 (21.13)	28 (19.72)	42 (29.58)	30 (21.13)	12 (8.45)
2. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้างของอบต.	54 (38.03)	29 (20.42)	35 (24.65)	15 (10.56)	9 (6.34)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับฟัง รับทราบ ผลการปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆ อบต.	24 (16.90)	23 (16.20)	40 (28.17)	38 (26.76)	17 (11.97)
4. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลและให้คำแนะนำต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้ อบต. นำไปปฏิบัติ	24 (16.90)	31 (21.83)	35 (24.65)	38 (26.76)	14 (9.86)

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ สามารถการอภิปรายผล ดังนี้

ข้อค้นพบจากการศึกษาที่แสดงถึง อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยบุคคลที่มีอายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่านั้น สอดรับกับการศึกษาของ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542 : 5) จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ (2547) ธีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ชาลี ทรงศิริ (2547) วีรวัฒน์ เต็มสันติกุล (2550) เพ็ญญา อุดมสมุทร (2552) ดำเนิน จันทะหงษ์ (2553) และราเมิล พัฒนมงคลเชษฐ (2545) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือการปกครองส่วนท้องถิ่น ในหลายๆพื้นที่ ที่อาจมีหรือความแตกต่างกันในบริบท แต่ผลการศึกษาก็ได้ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุมาก ส่วนใหญ่เป็นที่บรรลุนิติภาวะ มีวิสัยทัศน์และวุฒิภาวะในด้านต่างๆที่สามารถตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ประกอบกับการเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน (ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี) ทำให้มีความคุ้นเคย มีความรักในท้องถิ่น ต้องการเห็นถึงการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงภายในท้องถิ่นของตน จนเกิดเป็นความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมาก นอกจากนี้ บุคคลที่มีอายุมาก จะมีความพร้อมเพื่อการมีส่วนร่วมในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ สติปัญญา และการรับรู้ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น เพื่อร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

จากข้อค้นพบที่ระดับของวุฒิการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการนั้น อาจเป็นเพราะคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายของระดับการศึกษาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี และมีบริบททางสังคมที่ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก ทำให้การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน สอดรับกับการศึกษาของของทรงพล ตุ่มทอง (2541) และ ชาลี ทรงศิริ (2547) ที่ค้นพบว่า การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าว เป็นการยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3 สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีความเป็นอิสระ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มผู้ที่มีอาชีพมีความเป็นอิสระ ซึ่งได้แก่ อาชีพที่ไม่มีองค์กร หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดหรืองานที่ไม่ได้มีรายได้ในลักษณะเงินเดือน จะมีความคล่องตัวและมีอิสระในการเข้าร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่มากกว่า เนื่องจากสามารถบริหารจัดการเวลาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโอกาสต่างๆ เพื่อร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่มีหน่วยงานต้นสังกัด มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เป็น

ข้อจำกัดในการบริหารจัดการเวลา จึงทำให้ไม่สามารถเข้ามีส่วนร่วมในระดับที่มากเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นอิสระมากกว่า ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของชาลี ทรงศิริ (2547) และ รามิล พัฒนมงคลเชฐ (2545) ที่ทำการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ต่างพบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาการบริหารส่วนท้องถิ่นเช่นกัน

การยอมรับสมมติฐานที่ว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้ที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัว สามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อการเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรม หรือโอกาสต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วม ซึ่งหากมีการให้ข้อมูล และชี้โอกาสของการได้รับประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำ ด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น น่าจะเป็นโอกาสที่กลุ่มคนเหล่านี้ สามารถขยายโอกาส เพื่อการสร้างรายได้ที่ดีขึ้น ด้วยการร่วมให้ข้อเสนอต่อการดำเนินนโยบายของผู้บริหารที่เข้ามาปกครองท้องถิ่น ได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ หรือร่วมในการหาแนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำต่อไป เป็นต้น ดังที่ ศุภชัย เชื้อกฤษ (2549) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นที่ประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

การยอมรับสมมติฐานที่ว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของรามิล พัฒนมงคลเชฐ (2545) และธีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ซึ่งทั้งสองได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารท้องถิ่นกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ทั้งสองการศึกษาต่างค้นพบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน

การยอมรับสมมติฐานที่ว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนโสดนั้น สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแล้วให้ความสนใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นกลุ่มที่มีภาระ รับผิดชอบจากการมีครอบครัวและอาศัยอยู่ในท้องถิ่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการนำผลประโยชน์และปกป้องสิทธิของการเป็น

ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งการบริหารจัดการที่เกิดจากนโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะมีผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อครอบครัว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพที่เป็นโสด อาจให้ความสำคัญน้อยกว่า เนื่องจากยังไม่มีภาระด้านครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบเท่ากลุ่มผู้ที่สมรสแล้ว

นอกจากนี้การยอมรับสมมติฐานที่ว่า สถานภาพครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการนั้น ยังสอดคล้องกับการศึกษาของจุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่นกัน

จากข้อค้นพบ ที่ว่าการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อยกว่า นั้น สะท้อนให้เห็นว่า การรับข้อมูลข่าวสารได้นำไปสู่การตัดสินใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอธิบายได้ตามแนวคิด ทฤษฎีการรับรู้ (Perceptions) ของโรบินส์ (Robbins, 2003: 124) ที่กล่าวถึง การรับรู้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการรับข้อมูลข่าวสาร นำไปสู่กระบวนการที่ปัจเจกบุคคลจัดระบบหรือตีความสิ่งที่ประสาทสัมผัสได้ เพื่อให้ความหมายให้กับสภาพแวดล้อมของสิ่งนั้นๆ ในขณะที่ Wagner and Hollenbeck (2005 : 72) กล่าวถึงการรับรู้ คือ กระบวนการที่ปัจเจกบุคคลเลือก (Select) จัดการ (Organize) เก็บ (Store) และรับ (Retrieve) ข้อมูล ซึ่งมีกระบวนการสำคัญโดยส่วนใหญ่แล้วคนเรามักจะมีความเชื่อมั่นในประสาทสัมผัสของตนเองในบางครั้งอาจทำให้เกิด ความเชื่อว่า สิ่งสัมผัสหรือรับรู้ คือ ความเป็นจริง (Reality) ความเชื่อในลักษณะดังกล่าว อาจก่อให้เกิดปัญหาได้โดยเฉพาะกรณีที่มีการรับรู้และความเป็นจริงของวัตถุมีความแตกต่างกันมาก ทั้งนี้ ขั้นตอนแรกของกระบวนการรับรู้ คือ ความสนใจเอาใจใส่ (Attention) เป็นขั้นตอนที่ข้อมูลทั้งหมดถูกรองข้อมูลใดที่ไม่ได้ผ่านการกรอง ก็จะไม่ได้นำเข้าสู่การตัดสินใจ ขั้นตอนของการจัดการ (Organization) ทำหน้าที่จัดการกับข้อมูลให้มีความง่ายขึ้น และจัดเก็บเพื่อดึงข้อมูลออกมาใช้ ซึ่งในเบื้องต้นด้วยกระบวนการรับรู้ดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากการรับรู้ผ่านข้อมูลข่าวสาร จนนำไปสู่การตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ร่วมในการปกครองท้องถิ่นในวาระและโอกาสต่างๆต่อไป

นอกจากนี้การยอมรับสมมติฐานที่ว่า การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการนั้น มีความสอดคล้องกับการศึกษาของชนนาท รัตนมณี และคณะ (2549) และ วีรวัฒน์ เต็มสันติกุล (2550) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และ ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนในเขตบางซื่อ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ต่างพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การได้รับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม เช่นกัน

ข้อค้นพบจากการศึกษาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนที่เป็นคนในท้องถิ่นหรืออาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานาน ย่อมมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมและสังคมภายในชุมชนอย่างดี รวมทั้งมีความรักในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน จึงมีโอกาสนำเข้ามาร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้ชักจูงผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาธีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของวีรวัฒน์ เต็มสันติกุล (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

สรุป

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการพิสูจน์สมมติฐานจากการตั้งสมมติฐาน 7 ข้อ สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่อายุน้อย ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอายุมากจะมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับที่มาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่น้อยกว่า และเมื่อทดสอบค่าไคสแควร์ พบว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก หรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ อายุกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน คือ ประชาชนที่มีอายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่อายุน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่ระดับการศึกษาต่ำกว่า ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกลับมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก ในสัดส่วนที่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาน้อยกว่า และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ทางสถิติ ($P > 0.05$) จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานดังกล่าว

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่อาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอาชีพที่มี

ความเป็นอิสระ จะมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ และมีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่ไม่มากนัก และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปร พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก หรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ อาชีพกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่ไม่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีรายได้ต่ำ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูง จะมีสัดส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับมาก มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปร พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก หรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ รายได้กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีรายได้ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนโสด ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส จะมีสัดส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับมาก มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่โสด และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปร พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกหรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ สถานภาพครอบครัวกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสแล้วจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่โสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 6 ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อยกว่า ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสาร จะมีสัดส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับมาก มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อย และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปร พบว่า การรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกหรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ การรับรู้ข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารมากจะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าประชาชนที่มีการรับรู้ข่าวสารน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 7 ประชาชนที่มีระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่มากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่น้อยกว่า ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในระยะเวลาที่นาน จะมีสัดส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับมาก มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในระยะเวลาที่น้อย และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปร พบว่า ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกหรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ดังนั้น จึงสรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ที่สะท้อนถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อจำกัดในการเข้าร่วมของประชาชน ดังได้กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการศึกษาวิจัยในขั้นตอนต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งหามาตรการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกระบวนการต่างๆ ในกลุ่มประชาชนที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชนที่มีระดับอายุน้อย รวมทั้งกลุ่มคนที่มีสถานภาพโสด เพื่อส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น

สร้างโอกาสให้กลุ่มประชาชนที่มีข้อจำกัดในด้านเวลา เนื่องจากการมีอาชีพที่ไม่สามารถบริหารจัดการเวลาได้ด้วยตนเอง ให้มีโอกาสมือร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น เช่น การมีกิจกรรมที่นอกเหนือจากเวลาที่ต้องปฏิบัติงาน เป็นต้น

สร้างแรงจูงใจ และสร้างการรับรู้ในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ควรได้รับการพัฒนาและมีโอกาส มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อการเสริมรายได้ และร่วมกำหนดทิศทางเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับน้อย

เร่งรัดให้เกิดกระบวนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนในทุกรูปแบบ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตนเอง รองรับกับปัญหาและทราบความต้องการของประชาชน

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการ ในรูปแบบของตัวแทนภาคประชาชนให้มากขึ้น เพื่อร่วมในการพิจารณาจัดซื้อ จัดจ้าง การตรวจสอบการดำเนินงานของการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด และร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนป้องกันต่างๆ โดยให้ประชาชนได้ดำเนินกิจกรรมและแสดงบทบาทด้วยตนเองอย่างแท้จริง เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักประโยชน์มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในคลองบางปลากด
2. ควรศึกษาวิจัย ด้วยวิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและข้อมูลทางคุณลักษณะอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาใช้วางแผนการพัฒนาต่อไป
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ บริบทที่ต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่กับการบริหารปกครองท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546.

จิรวรรณ อินทริยสังวรณ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแพร่ อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา.” การศึกษาอิสระปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2552.

จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

ชาติ ทองศิริ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมือง นครนายก อำเภอนครนายก จังหวัดนครนายก.ฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

ชูชาติ กีฬาแปง. “ทัศนะผู้นำท้องถิ่นต่อการบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดยะลา.” สารนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

- ชนนาท รัตนมณี และคณะ. “การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาสีงแวดล้อมชุมชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” จากคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2548 – 2549.
- ดำเนิน จันทะหงส์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาฬสินธุ์.” วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553
- ทรงพล ตุ่มทรง. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาเฉพาะกรณี:เทศบาลตำบลศรีราชา อำเภศรีราชา จังหวัดชลบุรี.” ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2541.
- ทวีป คงเทียน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารองค์การส่วน ตำบลเป็ริง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2548.
- ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.” ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2551.
- นันทกา นพเจริญกุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในโครงการธนาคารขยะ: กรณีศึกษาชุมชนเครือข่ายโครงการธนาคารขยะ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- ประยูร ศรีประสาธน์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ปทุมธานี.” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2542.
- เพ็ญภา อุดมสมุทร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลราษาวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2552.
- รามิล พัฒนมงคลเชฐ. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอ กาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- วีรวัฒน์ เดิมสันติกุล. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตบางซื่อจังหวัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550.

ศุภชัย เชื้อกฤษณะ. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดหนองคาย.” สารนิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

ภาษาต่างประเทศ

James a Davis. Elementary Survey Analysis Prentice. Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1971.

Robbins, S. P. Organizational behavior (10th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 2003.

Wagner, J. A., & Hollenbeck, J. R. Organizational behavior: Securing competitive advantage (5th ed.). Cincinnati, OH: South-Western, 2005.